

Drama w nauczaniu języka angielskiego

Czym jest drama?

Nie jest to pojęcie tożsame z teatrem, który tworzony jest na podstawie wyobrażeń scenarzysty i reżysera. To dużo szersza kategoria, mająca źródłosłów w greckim *δρᾶμα*, *drâma*, czyli 'działanie, akcja'. Oznacza wejście w fikcyjną sytuację, zinterpretowanie zachowania i emocji, a następnie przedstawienie ich za pośrednictwem ciała, głosu oraz innych środków wyrazu. W dramie jesteśmy aktywni, zaangażowani i twórczy, a wcielając się w rolę, próbujemy odnaleźć się w nowej sytuacji i rozwiązywać problemy. Używamy w tym procesie własnych środków wyrazu, języka werbalnego i niewerbalnego, ale też staramy się wykraczać poza schematy, w jakich funkcjonujemy na co dzień. W ten właśnie sposób poznajemy siebie i innych, a nauka przez dramę staje się rzeczywiście efektywna. Obserwując sposób, w jaki dzieci uczą się od najmłodszych lat, możemy śmiało powiedzieć, że poznają świat jako teatr życia codziennego.

Czym jest drama w dydaktyce?

Drama bezpośrednio nawiązuje do idei prezentowanej przez Johna Dewey'a i jego koncepcji Nowego Wychowania, według którego należy „*dopasować treści i sposoby nauczania do potrzeb dziecka*”. Drama pozwala pracować z uczniami w każdej grupie wiekowej i o różnym poziomie opanowania języka, wyklucza także represyjność i naganę; odwoływać się tu trzeba do pozytywnych środków wychowawczych (pochwała, mobilizowanie, tworzenie motywacji). Jest to metoda sprzyjająca efektywnemu nauczaniu języka obcego, bazująca na wyobraźni, kreatywności oraz wrażliwości dzieci. W dramie towarzyszące tworzeniu roli napięcie między wyobrażeniem a działaniem w grupie wyzwala olbrzymią energię; zintensyfikowane są emocje, silniejsza jest motywacja do poznawania, trenowana jest pamięć. Poprzez przygotowanie spektakli dzieci mają możliwość wyrażenia siebie, a krótkie *inscenizacje dramowe* uczą współpracy w grupie, odpowiedzialności i kreatywności, kształtując również więzi emocjonalne między członkami zespołu. Jest to uczenie się oparte na zabawie, żywej ekspresji, praktyce, rozwijaniu zainteresowań, zdolności i umiejętności poznawczych oraz poruszaniu wyobraźni. Poprzez taką formę nauki dziecko rozwija swoje umiejętności językowe oraz poszerza horyzonty myślowe związane z literaturą i kulturą państw anglojęzycznych. przedstawienia teatralne wyzwalają w dzieciach śmiałość i odwagę do wypowiedzania się przed publicznością i sprzyjają przyswajaniu oraz wzbogacaniu zarówno słownictwa czynnego jak i biernego oraz konstrukcji gramatycznych.

Drama kontynuacją zabawy

Dramę warto wykorzystywać w nauczaniu języka angielskiego choćby ze względu na fakt, iż jest naturalnym przedłużeniem zabaw dziecięcych, na których, jak wiemy, opierają się zajęcia języka angielskiego w pierwszych latach nauki. Jak podkreśla Pankowska „*drama jest kontynuacją zabawy, ponieważ pozwala uczniom przeżyć przyjemność, napięcie i wzruszenie, które występują w zabawie jako czynności „na niby”, bez ustalonego finału*”. Ponadto „*drama rozwija fantazję, wyobraźnię, uczucia, emocje, ćwiczy pamięć i doskonali umiejętności twórcze*”. Drama, bowiem, wykorzystuje spontaniczne, właściwe naturze dziecięcej skłonności do naśladowania i zabawy. Angażuje również dziecięce emocje w proces uczenia się języka obcego. Nauka zatem staje się bardziej efektywna i ciekawa. Dziecko w trakcie zajęć odgrywa scenki z bajek i historyjek, śpiewa piosenki, recytuje wiersze i rymowanki w języku angielskim oraz pokazuje za pomocą gestów

wybrane wyrażenia i słownictwo (pantomima). Dzieci bardzo chętnie doskonalą swoje umiejętności językowe i uczą się języka angielskiego w sposób przystępny, łatwy i skuteczny, zatem chętnie wcielają się w role bajkowych postaci i sprawia im to wiele radości. W efekcie, dzieci nie tylko „odgrywają rolę”, one stają się postaciami, a odgrywana scena staje się ich życiowym doświadczeniem.

Techniki dramy

ROZMOWA- jest najprostszą do zorganizowania formą zajęć. Poczucie wspólnoty z nauczycielem i klasą wytwarza bezpieczną atmosferę i skłania do zwierzeń. Celem tego rodzaju działań jest ukazanie bogactwa i złożoności ludzkiej psychiki, nauczenie rozmowy o doznaniach, uzewnętrznianie słowne uczuć, budowanie zaufania między dziećmi.

„**WCHODZENIE W ROLĘ**”- uczniowie w parach muszą prowadzić dialog na punkt widzenia określony przez nauczyciela lub wybranej przez siebie postaci.

WYWIAD- jako swoista rozmowa również łączy się z „wejściem w rolę” a oparty jest na rozmowie z jedną lub z dwiema wytypowanymi osobami. Uczniowie uczą się tutaj trudnej umiejętności zadawania pytań, a fikcyjna sytuacja rozwija fantazję, pobudza do oryginalności intelektualnej.

SAMODZIELNE OPOWIADANIE- może być układane przez ucznia na temat zadany przez nauczyciela lub wybrany przez dziecko.

„**BYCIE W ROLI**”- należy do jednej z najważniejszych *technik dramowych*. Zadaniem ucznia jest zafunkcjonowanie w nie spotykanej dotychczas sytuacji lub wcielenie się w dowolną postać. Wyróżnić tu należy dwa etapy „wchodzenia w rolę”. Pierwszy stanowić będzie kwintesencję zewnętrznego naśladowania, drugim zaś etapem „bycia w roli” jest głębokie wewnętrzne przeżycie, rzeczywiste odczucie stanów psychicznych, które są potencjalnymi dla naśladowanej osoby.

SCENKI I SYTUACJE IMPROWIZOWANE - mogą to być poszerzone wersje „wchodzenia w rolę”. Konieczny jest udział większej grupy, z którą wcześniej omawia się przebieg scenki. Każdy powinien otrzymać określoną rolę, o której cechy może zapytać przed wykonaniem zadania. Po odegraniu scenki nauczyciel powinien porozmawiać o wykonanym ćwiczeniu, postawić pytania uczestnikom, dokonać wspólnie z innymi analizy ujęcia problemu, stopnia zaangażowania w odtwarzaniu postaci.

PRZEDSTAWIENIE IMPROWIZOWANE - to już duża i czasochłonna *technika dramy*. Wymaga ona doświadczenia, dobrego zachowania, koncentracji uczniów. Przedstawienie odbywa się na podstawie dłuższej historii z książki lub krótkiego opowiadania.

INSCENIZACJA -nie jest typową *techniką dramową*, bowiem opiera się ona na wyuczonym wcześniej tekście. Są to już działania typowo teatralne: próby, kostiumy, teksty, maski itp.

POMNIK (rzeźba)- jest znaną *techniką dramową*. Doskonali ona plastykę ciała, rozbudza fantazję dziecka, kształci opanowanie i koncentrację. Ćwiczenia wykonywane są najczęściej w dwuosobowych grupach. Po wybraniu tematu jeden z uczniów zostaje „rzeźbiarzem”, drugi „materiałem”. Ich zadaniem jest jak najlepsze oddanie charakteru postaci. Modelowane są: ciało, gest, mimika, ubiór.

ŻYWE OBRAZY- uczniowie zastygają w bezruchu w najbardziej dramatycznym momencie granej scenki, np. poszukiwanie zagubionej szpilki, przeciąganie liny.

Poszerzonym wariantem może być „film”. Po chwilowym zatrzymaniu, akcja zaczyna się toczyć do jej następnego zatrzymania. Dzieci ćwiczą współdziałanie, pełną koncentrację i skupienie.

ĆWICZENIA PANTOMIMICZNE - to wyższy poziom działania ruchowego. Zadaniem uczniów jest przedstawienie ciałem, gestem, mimiką określonego tematu. Ćwiczenia te w doskonały sposób rozwijają wyobraźnię, angażują, inspirują do działania.

Podsumowanie

Chyba nic tak bardzo nie pokazuje, czym jest radość uczenia się, jak *zabawy dramowe*. Przygotowywanie ich przez nauczyciela, ćwiczenie i powtarzanie przez uczniów wywołuje olbrzymi entuzjazm i wyzwala kreatywność. Najważniejsze jest kształtowanie osobowości, wrażliwości, ekspresji, uczuciowości dziecka. Pojedyncze sukcesy wzmacniają poczucie wartości, przełamanie wstydu i nieśmiałość związaną z wystąpieniem publicznym. Dzieci w wieku przedszkolnym są spontaniczne, otwarte, nie obciążone stereotypami nauczania i obawą przed zbyt częstą represyjnością szkoły, nie rozróżniając zabawy i nauki, będą szybko wchłaniać przekazywane im treści.

Opracowała: Marta Papis, lektor języka angielskiego

Bibliografia

- Beddall, F. (2006), *Drama in the Classroom, Junior English Timesaver*, Mary Glasgow Magazines/Scholastic
- Czapów, Cz. (1979), *Psychodrama*, Warszawa: PWN
- Dziedzic A., Pichalska J., Świdowska E. (1992), *Drama na lekcjach języka polskiego*, Warszawa: WSiP-Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
- Galloway Ch. (1988) , *Psychologia uczenia się i nauczania*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Goldie, A. (2015), *The Improv Book. Improvisation for Theatre, Comedy, Education, and Life*, Londyn: Oberon Books
- Okoń W. (1987), *Zabawa a rzeczywistość*, Warszawa: WSiP-Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
- Pankowska, K. (1990), *Drama – zabawa i myślenie*, Warszawa: Wydawnictwa Centralnego Ośrodka Metodyki Upowszechniania Kultury.
- Pankowska, K. (1997), *Edukacja przez dramę*, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
- Joanna Kostrzewa, *Drama in my classroom* (artykuł online)
- Dorota Kondrat , *Drama na lekcjach języka angielskiego z dziećmi i młodzieżą* (artykuł online)